

Megjelenik hetenként kétszer
csütörtökön és vasárnap

Főszerkesztő és kiadó:
CSUKOVITS JÁNOS.

Felelős szerkesztő:
MAURER NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sopron, Ferenc József-tér

Városi és megyei
TELEFON 394. SZÁM.

ÚJ ÉLET

Előfizetési ár:

Negyed évre . . . 2.—
Fél évre . . . . . 4.—
Egész évre . . . . . K 8.—

Egyes szám ára 8 fill.
Egy hóra . . . 70 fill.

Hirdetéseket a lap kiadó-
hivatala megegyezés szerint
felvesz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Társadalmi és ismeretterjesztő lap.

Lelkiségre van szükségünk.

Írta: Dr. Prohászka Ottokár.

Elvonult fölöttünk a világháboru egy hosszú éve; elvonult fölöttünk sok véres nappal s fekete éjszakával s a béke hajnala még nem kelt fel; még nem hasadt ránk a nagy Te-Deum reggele, hol milliók adnak hálát a béke isteni ajándékáért. Még mindig a legnagyobb áldozatok nagy idejét éljük, időt, amikor sok vér, de sok lélek is áradoz, s mikor nemcsak sebek nyílnak, hanem szívek is megnyílnak s a lélekkiadásnak s a lélek megnyilatkozásnak vigaszával örvendeztetik meg az elborult s elbúsult világot. Még mindig nincs vége a küzdelemnek s valamint új meg új harcokba indulnak fiaink, úgy új áldozatkészséget s új erő kifejtést sürget a társadalomtól is a harcok szelleme. Szóval valami *kifogyhatatlan lelki ségre* van szükségünk, melynek forrása ki nem apadnak! Ezekből a forrásokból tűz és erő és hősiesség áradjon a harctereken, de fakadjon belőlük enyhület, gyógyviz és olaj is a társadalmi kooperáció világában, amelyben mi állunk — melyben imádkozunk s bizunk s dolgozunk és segítünk tőlünk telhetőleg. Kifáradnunk nem szabad;

már csak azért sem, mert úgy látom, hogy *csodálatos reakciók jelentkeznek bennünk*, mikor a gyász s a szenvedés, s ugyanakkor a hősiesség s az alkuvást nem ismerő odaadás illeti meg lelkünket *s ez érintkezéstől a nagyot s a szépet s a lelkit új világosságban látjuk meg s új megtapasztalásban tesszük osztályrészünké.*

Ez az új meglátás és új megtapasztalás *először is az életnek s a létnek valami misztikus s minden látszaton túl érő nagyrebecsülése.*

A háboru ugyan törli a létet, mint a vashámor a követ, s a közvetlen benyomásunk az lesz, hogy az emberélet csak olyan, mint a fű s a legszebb is csak olyan, mint a zsálya vagy a szíronták, melybe — fűbe s zsályába, s szírontákba — vagyis közönséges s értékes életbe egyaránt belesuhog a halál kaszája s rendeket — sirokat — vág bele a virágzásba s az élet örömeibe. Azonban ez a benyomás nem minden — sőt ez a benyomás a legkevesebb s azontul van a mélyebb s az igazibb meglátás, s a kegyetlen valósággal való érintkezésen túl van egyszersmind a valószínűbb s igazibb megtapasztalás, melyben arról bizonyosodunk meg, hogy itt óriási lelki értékek peregnek ki a kaszasuhogás alatt, melyek

tisztelettel töltenek el s melyekről érezzük, hogy azok nemcsak nem hiábavalók, hanem ellenkezőleg, hogy azok felgyülemlelenek — hogy azokból épül fel a jobb világ s hogy önmagunkban is azt a legjobbat s legnemesebbet alkotják, amiért élni érdemes. Élni ugyanis nem azért érdemes, hogy az ember sok kenyeret fogyasszon és megvénhedjék, hanem élni azért érdemes, hogy az ember a nagyban higgyen, hogy nagyon szeressen, s a legnagyobbért, Istenért tegyen, küzdjön, s áldozatokat hozzon.

Ime, *e világosságban misztikus, lelki nagyrebecsüléssel fordulok az élet felé* — a töredező, a pusztuló élet felé, s mikor annyi vész belőle, hát megsajnálom ugyan, de megtapasztalom azt is, hogy egy felsőbb, szellemi világba nő bele az a letiport élet is, *s magam számára pedig azt a hivatást látom kijelölve, hogy e pusztuló értékek közé álljak, s amit megmenteni lehet az élet számára, azt mentsem.*

Van még egy más benyomásom is, mely lelkemre vetődik, s melyre sajátosan reagálok. S ez a benyomás az, hogy első tekintetre, mondjuk — a közvetlen tapintás szerint a háboru borzasztó, durva, embertelen történés,

Bébi elkészül.

I.

Anyus, simítsd meg jéghideg kezem,
Anyus, csókold meg forró kis fejem.
Anyus, cirogasd aranyszűz hajam,
A doktor bácsi mondta: lázam van.

Anyus, tudod, csak úgy szabadna,
Ha Bébibaba tenálad maradna,
De Bébibaba — anyus hát neved —
A doktor bácsi mondta: angyal lesz.

II.

Api, mondd, milyenek az angyalok?
„Szépek, drágám!”
Van-e ragyogó szárnyuk, csillogó?
„Persze, drágám!”
És mindig, mindig az égben lakoznak?
„Ott, ott, drágám!”
Mihozzánk csak úgy álmainkban járnak?
„Igen drágám!”
Ugye én is fehér angyal legyek?
„— — —!”
„Ugye én is az Istenhez megyek?”
„— — —!”
Akarod hogy Bébi néked onnét írjon?
„— — —!”
Api, mondd anyusnak: ne sirjon.

Csák Petra.

Egyről-másról.

Három öreg magyar megy előttem. Pörge kalapjukon nemzetiszínű szalag lobog, fiatalos lépteik nyomán keményen koppan az aszfalt. Csendesen dalognak; hogyne, mindhárman beváltak, fiatal rekruta mind a három öreg magyar... Eszembe jut Prohászka, aki még a háboru kezdetén bámullattal állott meg a néplélek csodálatos megnyilvánulása előtt, nem győzte dicsérni ezt a mi egyszerű, önfeláldozó, halálra kész jó magyar népünket (A háboru lelke). De lehet itt másképp tenni? Bevonulnak az ötven évesek, bevonulnak, mert a hazát meg kell védeni. Hiszen ennél nincs természetesebb a világon. Hívott a jó öreg királyunk, hát megyünk — mondja az egyik. És az elhagyott család, a gazdátlanul maradó kis gazdaság, no meg az az ötven esztendő, amely vállakon van? Érzik ők is mindezt, hiszen nem gyerekek az ember ötven éves korában. Csakhogy ők sem nem ábrándozók, sem nem filozofálnak. Egyszerűen: mennek. És hogy ebben a rövid szóban mennyi áldozat rejlik, talán e pillanatban maguk sem látják egész tisztán. Valami különös tisztelet fogja el az ember lelkét, amikor ezeket az öregeket látja... Egy csapat orosz fogoly jön velünk szemben. A három magyar megáll, végigmustrálja őket. Az egyik azt mondja: De jó képe van egyiknek-másiknak. Kár, hogy oroszok... És nótázgatva mennek tovább.

A fiatalok is bevonultak. Már jó egy hete, hogy ellepte városunkat a sok kis diák. Komoly, mondhatnám aggódó arcú mamák kézenfogva vezetgetik kis fiaikat-lányaikat, mert haj, nagy a drágaság, nehéz helyet találni, sok a tandíj, a könyvek ára is felment. Aztán tanulj, látod, milyen sokba kerül — hangzik el az utolsó anyai intelem és a kis diák magára marad, hogy elnyelje őt a hosszú-hosszú iskolafolyosók örvénylő Torka. És a jó édesanya nem is gondolja, milyen nagy dolog az, hogy fiát-lányát behozta a városba és milyen nagy intelemmel búcsúzott el gyermekétől. Igen tanulj kis diák, most még sejtelmet sincs, mily nagy jó az a lelki kultúra, amelynek áldásaiban részesedél, tanulj csak szorgalmasan, apáink és testvéreink állanak északon és délen élő védőfalat, hogy te nyugodtan tanulhass. Ővők a nagy jelen, te a jövő embere vagy. Ők megteszik kötelességüket, tedd meg te is a magadét, hogy majd ha nagy leszel, te is beleállhass bármilyen nemzeti munkába. A jövő feladatait csak sejtjük, annyi azonban már most egész bizonyos, hogy óriási feladatok lesznek. Azért csak tanulj, tanulj kis diák...

Ezek az öregek és ezek a fiatalok derék emberek, magyar emberek. Akikről azonban most lesz szó, azok sem nem derék emberek, sem nem magyarok. Egy írónk szerint nálunk mindig voltak bizonyos elemek, amelyek nagyon hajlottak a vízi foglalkozásra, sze-

melyben az ember kivetkőzik magából, s durvul a lelke. S ez tagadhatatlan; de ez csak egyik oldala a végzetes történelemnek; a másik oldala ugyanis a fronttól befelé, a társadalom, az otthonok belső felén mutatkozik s ott azután nem az eldurvult, hanem ellenkezőleg a szellemi finomságba öltözködött lélek s közérzés, testvériség és könyörület fejt ki összes, még eddig lappangott erőit s tehetéseit. Nem vagyunk durvák, hanem sokkal finomabbak, mint volnánk háboru nélkül — nem keményedtünk meg, hanem inkább megpuhultunk az ütések alatt, részvét s gyakorlati szeretet most a lelkünk.

Ez a két érzés s két megtapasztalás állít bennünket a megpróbáltatások e második évébe — ez a kettős érzés tölt el, ez vigasztal is, erősít s sugalmaz minket. — Ez érzésektől erősek leszünk s e megtapasztalásoktól kitüzesedünk s neki bátorodunk. Nekí állunk munkánknak ismét, megteesszük a tőlünk telhetőt s tudjuk azt is, hogy sok telik tőlünk. Telik annyi, amennyi kifogyhatatlan forrásokból telik; lévén a szeretet örök s kifogyhatatlan. Mi hiszünk a kifogyhatatlan szeretetben s a körülmények s a nagy szükségletekből vett okos s célszerű eligazítás mellett gyakorolni is akarjuk azt. Van időnk, legyen erőnk hozzá!

Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékukat kiadóhivatalunk címére (Sopron, Ferenc József-tér) beküldeni szíveskedjenek.

Lakhely változtatás bejelentésekor pedig a régi cím leadását is kérjük.

rettek t. i. a zavarosban halászni. Ezeknek a fajtája ma is él. Nagyon is banális lenne előlről kezdeni a nótát, megemlékezni a téli posztó bakancs szállító vállalatokról; keserűség önti el az embert, ha csak eszébe jut is. Abból az alkalomból írom ezt, amikor a máramorosi törvénys-ék elítelt — igaz, hogy nagyon kis büntetésre — egy papirkereskedőt, aki arra vállalkozott, hogy turót szállít a katonaságnak, de a pénz felvétele után a turó mennyiségéről egészen megfélemedezett és 18 mázsa helyett kettőt talált küldeni...

De még másképen is folyik a zavarosban való halászás. Ugy-e nemcsak anyagi javaink vannak, hanem szellemiek is és ezeket épen úgy megbecsüljük, mint az előbbieket, sőt még jobban is. Nos tehát ezeket sem hagyjuk a zavarosban halászók prédájává lenni. Pedig ilyenek sokan vannak. Ide tartozik mindazon szellemi irányzat, amely a háboruból fegyvert akar magának kovácsolni a keresztény világnézet ellen, amely a véres eseményekből azt akarja kifilozofálni, hogy ime, a keresztény eszmék csődöt mondtak, mert nem tudták megakadályozni

Nikolajevitsch Miklós nagyherceg számüzetése.

Az orosz hadsereg főparancsnokát, Nikolajevitsch Miklós nagyherceget fölmentették állásából és megtették kaukázusi alkirálynak. A ki megőrzött történelmi igazság iránt való érzéket és hisz felsőbb igazgatásban, az e tényben büntetést lát azért a számtalan gaztettért, amely az ő parancsára és kezdeményezésére történt: milliók feláldozásáért, kiket harcra kergetett, kik hiába áldozták föl életüket e milliók nyomoráért, kik elűzve otthonukból, mindennek hiányán ide-oda vándorolnak s mindenhol élő képei annak a pusztításnak s rombolásnak, a melyet az ő hadviselése jelent. Még mindig kicsiny büntetés ez olyan embernek, ki mindezt okozta, kinek parancsára egész országreszek pusztákká lettek, ki a vadak garázdálkodását jóváhagyta s a jövő nemzedék előtt olyanak fog feltűnni, mint valami ijjesztő rém, mint az ember torzképe, mint valami Attila vagy Tschingis Khan. Megmérhetetlen az a sok szenvedés, amely a nevéhez fűződik s a villám, mely őt a magaslatáról lesujtja, még barátságos fénynek tetszik, midőn ily enyhén bünteti.

Miklós nagyhercegnek gyémántos becsület kardja volt e felirattal: „Galicia megszabadításáért!“. A cár sajátkezűleg írt levelet küldött neki, amelyben megelégedésének ad kifejezést, hogy őseik célját most elérte. Ez a tény Oroszország legjelentősebb történelmi emléke lesz. Galicia megszabadítója, Lengyelország védője, melynek oly szabadságot ígért, amilyent soha sem adott volna, nem játszhatta volna sokáig szerepét. Alig nyujtották át neki e kardot, megtörtük az orosz hadsereget s a nagyhercegre, kinek Galicia megszabadítása sikerült, sürgősen a Kaukázusban van szükség, nyilván abból a célból, hogy azt az országot is megmentse. Ott szép emlékekre talál még boldogult édesapjáról, az 1878-as háboru hadvezéré-ről, aki bizonyos gyanus pénzügyletek miatt elvesztette katonai rangját és kitékozlás miatt gondnokság alá helyeztek és kegyvesztetten a Kaukázus környékére helyeztek. A nép, melynek millióit föláldozta, nem bizik többé benne s ugyanaz

a háborut, a szabadkőműves eszmék ellenben helyt állanak, az övék és a halottégetésé a jövő stb. stb. Tiltakozunk ez ellen a zavarosban való halászás ellen, ma épen úgy becsüljük szellemi értékeinket, mint a béke napjaiban, és ha kell, megmutatjuk, hogy a háborus világban is meg tudjuk védeni őket.

Annál is inkább tiltakozunk, mert a fenti okoskodások (persze megint a Világ sántikáló filozofiájának szüleményei) enyhén szólva nem fedik a valóságot. Igazán kár ilyen nagy hangon beszélni annak a szabadkőművességnek, amely a háboru elejétől kezdve azonnal a hadviselő felek szerint csoportosult és az ellenséges országok páholyaival, főképen az olaszokkal, felmondtak minden közösséget. Csinált virág volt az egész szabadkőműves frázis-halmaz, amellyel a Kelet-ben annyiszor éltették az egész emberiséget átölelő kozmopolitizmust. Szépen ölelgetik most egymást! És ezek azok a nagyszabású kilátások a jövőre? Ezek az alaptalan alapokon akarnak új társadalmat felépíteni?

a Duma, amelyet azelőtt megvetett, most megfosztja őt rangjától.

A cár átveszi az egyesült hadsereg vezetését. Sohasem volt katona, szervezete, gyengesége, a praktikus vezetés hiánya, aligha tudná a katonák lelkesedését föllobbantani, mint a nagyherceg bucsuzó iratában utódjától azt elvárja. Aki olvassa a fővezér elbocsátását, bepillantást nyerhet egy mélységesen levert lélekbe s ez a csüggedés átszívárog a hadsereg minden rétegébe, sőt a négyes szövetség összes országaiba. Miklós cár megemlékezik ugyan a nagyherceg elismerésre méltó szolgálatairól és érdemeiről, de fölemlíti a hadiszerencse ki nem kerülhető változásait is. Beszél a veszélyről, melyet az ellenségnek az ország belsejébe való özönlése okoz, az egyre növekvő invázióról, de nem mondja a duma szellemes elnökével, hogy az ellenséget legyőzni, vagy éppen összetörni akarja. A cár tökéletesen megelégszik a támadások visszaverésével, az ország épségének megvédésével. Aztán pedig következik egy mondat, mely mintegy a katasztrófa bekövetkezését jósolja s csupán arra alkalmas, hogy Oroszország harci kedvét nemcsak lefokozza, hanem a győzelemlény utolsó szikráját is kioltja: A gondviselés utjai beláthatatlanok. E mondat sötét, zivataros felhő az entente egén. Ha a nóta tovább is így zeng, elrontja nemcsak Franciaország és Anglia hangulatát, hanem tökéletesen felnyitja a Balkán államok szemét s az entente államok hazugságainak legvakbuzgóbb hívője is kénytelen lesz belátni, hogy a központi hatalmak ellenségeinek szekere lefelé siklik a leejtőn. A cár kengyelbe száll, de nem, hogy győzzön, hanem mert kényszeríti a közhangulat s szomoruan, szinte közönyösen mondja el: A gondviselés utjai beláthatatlanok.

Nikolajevitsch Miklós egyike a háboru főokainak. Három évvel ezelőtt Franciaországban járt a hároméves szolgálati idő érdekében s hogy kivigye a milliárdos kölcsönt. Nejevel együtt végignézte a nagy gyakorlatokat s közvetlen a lotharingiai határon üdvözölte a nagyhercegnőt a montenegrói király leánya, a leigázott tartományokat. Már akkor nyilvánvalóvá

Nekik vannak kifogásaik ellenünk, eszméink csődjéről beszélnek. Mikor az egész földkerekségen a nagy békepápa az egyedüli óriási egyéniség, aki tekintéllyel fordul az összes hadviselő félhez, akinek szavát tisztelettel hallgatja mindenki, akiben közös szerető atyját ismeri fel minden fél. XV. Benedek hatalmas alakja mellett a semmiségbe törpülnek a szabadkőműves tábor liliputi nagyságai, mert bizonyára senki sem vádolhatja meg őket, hogy a béke érdekében komoly lépést tettek volna. Pedig befolyásos, előkelő emberek vannak élükön, főképen Francia- és Olaszországban. A valóság azt mutatja, hogy elveik ezt nem hozzák magukkal. Az ő békeszózatukat senki sem hallotta és a rokkantakat kicserélő vonatokat nem ők indították útnak. Persze, hiányzik az erkölcsi erő és tartalom is, amely felépésüknek súlyt kölcsönözhetne. A nagy békepápa a mi eszméink exponense, s épen e kritikus időkben való nagyszerű magatartása egyuttal eszméink fényes igazolása is.

EMLEKIRAT a rokkantügy jelesül: a Magyarorsz. Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűjtésének államosítása ügyében

című 50 oldal terjedelmű rendkívül érdekes röpirat A. HORVÁTH ENDRE pt. főtiszt tollából — megjelent, mely tanulmány intenciója immár országos ügyé vált. Ára: 30 fill. Vidéki rendeléseknél az összeg előre beküldendő. (Egy példánynál bélyegben.) Kapható: kiadóhivatalunkban, továbbá Máhr Árpád cs. és kir. udv. könyvk., Blum Náthán, Piri Dániel papirkereskedőknél és az összes dohánytőzsdékben.

vált a balkán hercegnök befolyása az orosz udvarnál s valószínűleg Anasztázia nagyhercegnő nagyravágyása sebezett most legérzékenyebben. A német birodalmi kancellár jelezte, hogy a cárt a környezete rántotta bele a háboruba s több oldali állítás szerint a nagyherceg már 1912-ben követelte Oroszország közbelépését. Az háborus párt feje s a háborus párt megveretett. Ez a nagyherceg távozásának legtermészetesebb következménye s az entente összes viszonyok változása, melyek még a jövőre nézve is meglepetést ígérnek. A főhadvezér távozása a legkeserűbb guny azoknak, kik hittek az orosz sereg diadalmas előnyomulásában, a tábornokok mesteri vezetésében. A gondviselés utjai beláthatatlanok. A négyes szövetség felett sötét, végzetes talányként lebeg e néhány szó, melyet a jövő fejt meg, még pedig esetleg nemsokára. Annyi bizonyos, az utolsó nap eseményei nem fokozzák Oroszország harci kedvét. Ámde a fővezér bukása későn jött s Oroszország megpecsételt sorsán immár nem változtat. —y.—r.

Világháború.

HÖFER JELENTÉSE:

Hivatalos. Budapest, szept. 10.

Orosz hadszíntér:

Rownótól nyugatra terjedő területen küzdő orosz haderőket a Stubieli szakaszon túl vetettük vissza.

Zalosse elől előtörő csapataink az ellenséget Zbaraz irányában szoritotta vissza.

Tarnopolnál osztrák-magyar és német zászlóaljok több orosz támadást vertek vissza. Szövetségeseink elfoglalták Bucniow falut.

A Szereth középső folyásától nyugatra újabb ellenséges erősítések léptek harcba. A harc ott hevesen folyik.

A Szereth torkolatától keletre és a besszarábiai határon csend uralkodik.

A Litvániában küzdő cs. és kir. csapatok a Jasiolda és Oria széles mocsárterületén teljesen áthaladtak és harcok között elérték a Rozanytól délkeletre elterülő vidéket.

Olasz hadszíntéren

Tegnap délután és este az olaszok a tolmeini hídfő ellen több heves támadást intéztek. Mint minden alkalommal, most is súlyos veszteségeik közl vetettük vissza, amint akadályainkhoz értek.

A Doberdói szakaszon csapataink az ellenség szokásos közeledési kísérleteit minden egyes esetben visszaverték. Az általános helyzet változatlan.

(M. S. O.) HÖFER, altábornagy, a vezérkari főnök helyettese

Események a tengeren:

Tegnap az ötvenegyes számú torpedónaszádunkat földérítő uton egy ellenséges tengeralattjáró naszád torpedóval megtámadta és orrán megrongálta. A torpedónaszád állomáskikötőjébe visszaérkezett.

FLOTTAPARANCSNOKSÁG.

A NÉMET VEZÉRKAR BESZÁMOLÓJA:

A nagy főhadiszállás jelenti:

Berlin, szept. 10.

Nyugati hadszíntér:

Soucheztól északra az előretolt francia árkot elfoglaltuk és betemettük. Az árok védői, néhány ember kivételével, kiket elfogtunk, szuronyharcban elestek.

A Vogézekben közel állásaink előtt a Schratzenlen-Hartmansweilerkopfon levő ár-

kokat rohammal elfoglaltuk, 2 tisztet, 190 főnyi legénységet elfogtunk, 6 gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltunk.

Schratzenlen véresen visszavertünk egy ellentámadást.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja:

Friedrichstadtól délkeletre és Wikowerz mellett lefolyt ütközetekben osztagaink néhány száz oroszot elfogtak. Egyébként a helyzet a Keleti-tenger és a Njemen melletti Merecz közt lényegében változatlan.

Bkidelnél és a Zelwianka szakaszon a harc még tovább folyik.

A Pieskinél (Zelwianka mellett) emelkedő magaslatokat elfoglaltuk. A nap folyamán 1400 oroszot elfogtunk és 7 géppuskát zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja:

A hadcsoport a Felső-Zelwiankánál és a Rozanától keletre ellenséges állásokat támad.

Olszenokát elfoglaltuk.

Mackensen tábornagy hadcsoportja:

Üldöző oszlopaink közelednek a kossowi pályaudvarhoz (a Kobrin—Milowody felé vezető uton).

A Pinsk felé vezető vasutvonal mindkét oldalán elértük a Tulatycze—Orzicze vonalat.

Délkeleti hadszíntér:

Német csapatok az oroszokat kiverték Bucniowból (a Szereth mentén Tarnapoltól délre).

Bucniowtól délnyugatra és Tarnopol melletti heves ellenséges támadást visszavertük.

(M. E. S.) Legfőbb hadvezetőség.

TÖRÖK HIVATALOS JELENTÉS.

Konstantinápoly, szeptember 10.

A főhadiszállás jelenti:

E hónap 8-án Anaforta szakaszában az Azmak-pataktól délre lévő ellenséges állások ellen intézett tüzérségi tüzelésünk eredményeként az ellenséges lövészárkokban muníció és bombák robbanását állapítottuk meg.

Ari Burnu szakaszában az ellenség bal-szárnyunk ellen folyton gáz bombákat dobott, de semmiféle hatást nem tudott elérni.

Szedil Bar szakaszában csupán gyenge kölcsönös tüzelés.

A többi arcvonalon semmi jelentősebb esemény nem volt. (M. T. I.)

Hirek.

Szentségimádás. Vasárnap, szeptember 12-én Szűz-Mária nevenapján egész napon át szentségimádás lesz a legsz. Megváltóról nevezett Nővérek templomában a következő napirenddel: Reggel 6 órakor szentségkítétel szent Misével; 9 órakor nagy Mise; 3 órakor litánia; este 6 órakor szentségbetétel. Szűz-Mária nevenapján és egész nyolcadán a hívek, akik a szentségekhez járulnak és a Szentatya szándékára (5 Miatyánk, 5 Üdvözlégy, 1 Hiszekegyet imádkoznak, teljes bucsut nyernek.

A veszprémi bitoros-püspök jubileuma. Hornig Károly báró bitoros, veszprémi megyéspüspök f. hó 9-én ünnepelte püspökké szenteltetésének 27. évfordulóját. Ez alkalomból egyházmegyéje minden papja és hívői elharmozták szerencsekívánataikkal.

Kitüntetések. Szabó Vilmos, a 18-ik honvédgyalogezred zászlósa a katonai parancsnokságtól az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért az arany-vitézségi érmet kapta. — Ófelsége Németh Sándornak, a 18. honvédgyalogezred tart. zászlósának az I. oszt. ezüst-vitézségi érmet, Szabó Sándor tizedesnek pedig a bronzérmet adományozta.

Személyi hírek. Esterházy Miklós herceg az északi harcterre utazott, hogy ott mint a Vöröskereszt-Egyesület főmegbízottja a sebesültek szállítását ellenőrizze. — Gyurátz Ferenc evang. szuperintendens a vasárnap, e hó 12-én tartandó lelkészavatásra Sopronba érkezett. — Papp Kálmán, a győri főreáliskola hittanára, ki városunkban való időzésekor többször tartott a Férfiak Mária Kongregációjában kitűnő tartalmu buzdító beszédet s a kongregáció iránt mindig melegen érdeklődik, több hónapig teljesített harctéri szolgálatot, miközben tifuszbetegségbe esett, utóbb a győri kórházban is ápolták. Most fölgyógyult s Pozsonyba utazott táborig lelkészi szolgálatának folytatására.

Új hadnagyok. Ófelsége a 76. gyalogezredben a következő zászlósokat nevezte ki hadnagyokká: Rozgonyi Lajos, Dobrowotzky Sándor, Nagy Kálmán, Binder Péter, Czike Mátyás, Keppel Albert, Rotarides Valdemár, Reich Oszkár, Farkas József, Pozsgai Géza, Szigeti Imre, Kelzenbach Péter, Nagy Aladár, Langsteiner Ottó és Závory Kálmánt.

Hősi halál. Thurn-Taxis Hugó herceg hősi halála a Dnyeszter és a Szereth között való harcvonalon történt mult hétfőn reggel terepszemle közben. A hősi halált halt dragonyoskapitányt az ellenséges golyó mellén találta s ezen keresztülhalolva a mellette levő Romer gróf hadnagyot is megsebesítette. Az elhunyt herceg 42 éves volt. Három árvája gyászolja. — Bernáth József, a soproni tanfelügyelőséghez beosztott sopronbánfalvi tanító, hadapród, Wlad-Wolnizski mellett augusztus 24-én hősi halált halt. A táborig lelkész értesítette erről Schwetz Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelőt azzal a kérelemmel, hogy a halálról a hős hozzátartozóit értesítse.

Vaszary bitoros temetése. Vaszary bitoros temetésére a király képviselőjét, Pálffy herceg magyar udvarnagyot, és a kormányt képviselő Jankovich Béla kultuszminisztert hozó különvonat e hó 9-én reggel 7 órakor érkezett Keszthelyre. A templom bejáratánál a király képviselőjét Hornig bitoros fogadta a papsággal. Miután a gyászoló közönség elhelyezkedett, megkezdődött a requiem, melyet Hornig bitoros végzett. Mise után megadták a négyes abszolutiót, mire megindult a temetési menet. A menet élén a keresztet vitték, majd az iskolás gyermekek következtek. A koszorukat külön kocsik szállították. A koporsót vivő négyes fogat előtt lépett a papság, koporsó után haladt a király képviselője és a notabilitások. A szent Miklós-temetőben Széchenyi Miklós gróf püspök szentelte be a koporsót, melyet elhelyeztek a kápolnában felállított márványszarkofágban.

Szombathelyi ujmisék. Mikes János gróf szombathelyi megyéspüspök, vasárnap, szeptember 12-én a püspökvár kápolnájában áldozópapokká szentelt Szabó Ernő szerepapot és Anatolius Trzesiec, Geslaus Kaniak és Fabianus Madora szt. domonkosrendű szerepapat. Az utóbbi három szerepapa leMBERGI egyházmegyéhez tartozik és a római „Angelikum“-ban végezte tanulmányait. Az olasz hadüzenet előtt elhagyták Rómát és azóta a szombathelyi domonkosrendű kolostorban tartózkodtak.

Új tanítónők Csornán. A csornai kath. iskolához az iskolaszék tizenhárom pályázó közül Erdélyi Vilmát és Pados Margitot választotta meg.

Evang. lelkészavatás. A soproni evang. theol. akadémián befejeződtek a lelkészi vizsgálatok. Az itteni akadémia 9 hallgatóját vasárnap avatja lelkészekké a dunántúli egyházkerület szuperintendense.

A vak katonák részére egy magát megnevezni nem akaró urhölgy 10 K-t adományozott. Rendelteségi helyére juttatjuk.

A városi közigazgatási bizottság e hó 9-én tartott ülésén kevésbé fontos tárgyakat intéztek el s főleg a szokásos havi jelentések foglalták el az egész időt.

Óvoda vizsga. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletére és költségére azért, hogy a szülők jobban munka után láthassanak, a nyár folyamán sok helyen óvodát nyitottak. Sopron-Nyéken szerdán szeptember hó 8-án volt a vizsga a szülők és érdeklődők jelenlétében. A siker Ferency Róza óvónő szorgalmát dicséri, amint Buchinger plebános is záróbeszédében kifejezte. A kis német gyerekek örvendetes haladást tanusítottak a magyar nyelvben.

A városi szépitő egyesület megvette Szilvásy Márton dr.-nak a Dudles erdőben levő vadászlakát, amelyhez orosz foglyok most készítenek új utat. Ezzel városunk eddig még kevésbé látogatott erdőrészele ujjabb lendülésnek indul. — Az egyesület alapító-tagjai sorába legutóbb Tischler Jenő, a Schöll Gusztáv cég tulajdonosa lépett 50 K adománnyal.

A vármegyei közigazgatási bizottság mult csütörtökön ülést tartott. Napirend előtt az alispán bejelenti, hogy a honvédelmi miniszter távirat útján a gépkezelők és fűtők szabadságát f. évi szeptember hó 30-ig, a gőzgépek és motorok kezelésében jártas gépészekét pedig november 30-ig meghosszabbította. Ezzel kapcsolatosan Rupprecht Olivér biz. tag szóvá teszi, hogy a gazdaságnál alkalmazott hadifoglyok vasárnap nem akarnak dolgozni s különben sem mutatnak nagy hajlandóságot a munkához, pedig a még hátralevő néhány szép napot buzgón ki kellene használni. A főispán és alispán urak megjegyzik, hogy ily esetekben a pozsonyi katonai parancsnoksághoz kell fordulni, amely kicseréli a foglyokat. — Fertsák főjegyző ur a kormányhoz intézett félévi jelentést terjeszti elő. A választmány kéri a kormányt, hogy magányosok is október 15. ill. 31-ig szerezhessék be lisztcsúcsukat s hogy egyik megye a másiktól is beszerezhesse esetileges gabonaszükségletét. A jelentés szól arról a visszásságról is, hogy némely gazda nyereszkeskedési szándékából nem bocsátja eladásra gabonáját. Ily esetekben a törvényhatóság részére büntetéssel kapcsolatos rekvirálási jogot kér. A soproni póstaigazgatóság kérelmére a közig. bizottság is sürgeti a zabszükséglet kellő biztosítását. Rupprecht Olivér biz. tag panaszt emel az országos termény értékesítő részvénytársaság ellen, amely nagy késsedemmel bocsátja csak rendelkezésére a gazdáknak a szükséges zsákokat. — Ennek megszüntetése végett fölírnak a kormányhoz. Végezetül az utépitési költség előirányzatot tárgyalják, amely a szokott keretekben forog. A kiszállási költségek felemelésére irányuló részében némi vita indult meg s mivel nem voltak kéznél a szükséges statisztikai adatok, ennek elintézését a jövő ülésre hagyták.

Vashonvéd Csornán. Vasárnap f. hó 12-én leplezik le a csornai Margit-kórház előtt álló honvédszobrot. Az ünnepség délután 1/4 órakor kezdődik s magasrangu főurak is megígérték részvételüket.

Bűnös üzemek leleplezése. A rendőrség hosszabb idő óta figyelemmel kísérte a Várkerületi Jány-féle zug kávéház üzemét. Ma reggel beállított a rendőrségen egy fiatal leány s jegyzőkönyvbe mondta élményeit. Erre beidéztek a kávéház tulajdonosát, aki az ellene emelt súlyos vádatkat beismerte, mire a rendőrség letartóztatta s az ügyészségnek átadta.

Operáció. Egy hős csornai legényről beszélnek, hogy a harctéren valami gyomorbeteg szerzett. Megoperálták, aztán összevarták nagy sebét, de mihelyt kezdett begyógyulni, újra fel kellett bontani tisztogatás végett. Már tizedszer feküdt a műtőasztalon. Mikor a mosásnak vége volt, az orvos újra kezdte az öltéseket, de a katona megállította egy szavával: — Ejnye, doktor ur, nem lenne jobb, ha talán gombokat varrna rá?

Az irón jubileuma. Ez a milliőknak mindennapi szolgálója, annyi gondolatnak, érzelemnek leszögezője és továbbítója s

emlékezetnek hűséges támasza, most ünnepli az emberiség szolgálatába történt belépésének 250-ik évfordulóját. Nemzetsége Kumperlandból 1664-ben Borrowdale mellett felfedezett gráfit bányából származik, amely bányát 1665-ben vették üzembe. Kezdetben egy kiló gráfit 350 koronába került. Később az anyag különféle átdolgozáson ment át. Egy legrégebbi, már rendes kulturköntösben kiállított irón, Nürnbergből, gróf Gronsfield gyárából származott. Egyike a legrégebbi irónkészítő gyároknak a Faber cégé, Nürnberg melletti Steinben, amelyet 1760-ban alapítottak. Azóta már hazai gyárainkban is otthonra talált. Reméljük, hogy ez a jubiléum még igen-igen soká hűséges és készséges szolgálója marad az embernek és a kultúrának!

Franciaország vallásos élete a háború alatt. Egy hollandi misszionárius, aki mostanában több hónapon át Franciaország különféle részeiben a lelkipásztorkodásban kíségette, a következőket írja: Franciaországban és könyvekben sokat irnak Franciaország vallásos és erkölcsi újjászületéséről. S hányadán vannak vele? Szomorú, vigasztalan a helyzet. Újjászületésből keveset lehet látni és tapasztalni. Sőt ellenkezőleg! Hogyan állanak a dolgok a harctéren, a fronton, azt nem tudom, de az országban lefelé sülyednek, s annak így kellett történnie. Gondolják csak el, 25.000 pap lett rendes katonai szolgálatra behiva s áll most fegyverben. Nagyobb városokban az öregebb világi papság végez még valamit, amely munkában az otthonmaradt idősebb rendtagok neki segídenek; de a vidék pusztává, sivataggá változott: messze-messze nincs pap, nincs harangszó, nincs istentisztelet. Némelykor öt-hat óra távolságról kell a temetéshez (ha vallásos szertartással akarják a halottat eltemetni) a papot elhozni. Versailles vidékén, ahol laktam és sok egyebütt a nőnek általában nincsenek vallásos szükségletei. Soha annyi káromkodást és átkozódást nem hallottam mint itt. Ezt egyes finomszimatu emberek arra magyarázzák, hogy a vallás még ott rejtőzik a szivekben, másképp nem káromkodnának. Ugy viselkednek mint a zsidók Krisztus keresztje alatt. Ily nép nem bír a szenvedésben kitartani. Párisban ugyan járnak templomba, de csak asszonyok és gyermekek; a férfiak épúgy távol maradnak, mint azelőtt.

Örökimádás című hitbuzgalmi havi folyóirat legújabb száma rendkívül dus és érdekes tartalommal jelent meg. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IV. ker., Ullői-ut 77.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

Szerkesztői üzenetek.

Koller J.: Bölcsészeti és neveléstudományi dolgozatok. Köszönet a figyelemért, hogy művét beküldötte hozzánk. Elfogulatlanul és pártatlanul tisztelünk minden munkát, még ha nem is felel meg irányzatunknak. Ismertetésre azonban — sajnos —

nem vállalkozhatunk. Az előszóban említett egységesség megvan a műben és ez nem más, mint az óriási, feneketlen szubjektívizmus, amely a liberális prot. theológiát annyira átjárta, hogy semmi határozott álláspontra nem tud vergődni. Így juthatni el azután arra az eredményre, hogy „sohasem a fő a dogmák vak elismerése, hanem az egyéni felfogás.“ És amikor ennek a szubjektívizmusnak ellenmondunk, az egész műről ítéletet mondunk. Nincs helyünk hosszú vitákba bocsátkozni az egyes fejezetek felett. Mi egész vallásosságunkban objektívek vagyunk (habár az egyén is megkapja a helyét), pozitív katolikus irányunk természetesen nem engedheti meg a mű ajánló ismertetését.

Horváth József

hatós. enged. közvetítő-, cseléd-szerző-intézet és pincérügynök.

Sopron. Uj-utca 6. sz. Telefon 222.

Közvetíték eladást és vevést, házakat, birtokokat, vendéglőket, löwereket, kerteket, lakásokat és mindennemű személyzetet. — Tartok egyszersmind egy lakáshirdetőt kiadó lakásokra.

Könyvkötések

a leszebb és legtartósabb kivitelben, gyorsan eszközöltetnek. — Ugyszintén mindenféle nyomtatványok

ügymint névjegyek, gyászjelentések, köszönőkártyák, eljegyzési és esketési értesítők, hivatalos és kereskedelmi nyomtatványok, művek és folyóiratok a legizlésebb kivitelben, jutányos áron.

Üzleti könyvek, vonalzasok

bármily megadott minta szerint készíttetnek. Költségvetéssel szívesen szolgál:

Piri és Székely

könyvnyomdája, könyvkötészete és vonalzó-intézete

Sopron, Ferenc József-tér 5. sz.

Telefon 394. A városház mellett. Telefon 394.

Soproni Takarékpénztár

SOPRON

Széchenyitér 19. szám

Alapított 1842.

Felek részére nyitva d. e. fél 9-től 12-ig, délután 3-tól 5-ig.

Fiók: Ruszt
Ferenc József-tér

Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlára

Jelzálogkölcsonök

Előleg értékpapirokra

Váltó elszámítás

Tőzsdei megbizások

Sorsjegyek, külföldi pénznemek

Az összes bankügyletekben legelőnyösebb kiszolgálás. Safekasszák bérbeadása.